

Magyar Agrár- és Élettudományi Egyetem
Szent István Campus
Gépészmérnök Szak

KOLLIMÁTOR EGYSÉG FEJLESZTÉSE
ÚJGENERÁCIÓS KLINIKAI CT-HEZ

Belső konzulens:	Dr. Kátai László egyetemi tanár
Külső konzulens:	Támcsu Zsolt mechanikai fejlesztőmérnök
Készítette:	Barcsik Kristóf KLCP6N levelező tagozat
Intézet/Tanszék:	Műszaki Intézet Gépszerkezettani Tanszék

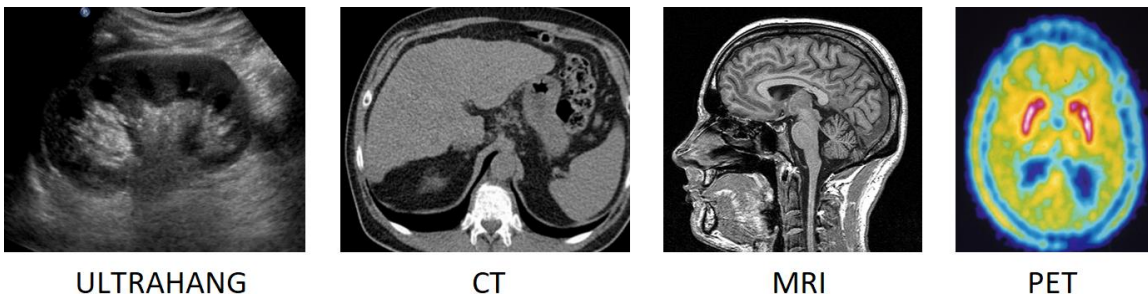
Gödöllő
2023

DIPLOMAMUNKA TARTALMI KIVONAT

Diplomamunkámban egy hazai orvostechnikai képalkotó berendezéseket gyártó vállalat (munkahelyem, Mediso Kft.) újgenerációs CT berendezéséhez kellett terveznem egy röntgensugár határolására szolgáló eszközt, amit a tudomány ezen területén kollimátornak neveznek.

A dolgozat bevezető szakaszában röviden ismertettem a feladatot, illetve tisztáztam a megoldandó probléma keretrendszerét. Ezt követően, az irodalomkutatásban általánosságban ismertettem a képalkotási eljárásokat (anatómiai, funkcionális, fúziós), majd a fontosabb klinikai alkalmazású anatómiai képalkotó folyamatokat részletesebben is bemutattam:

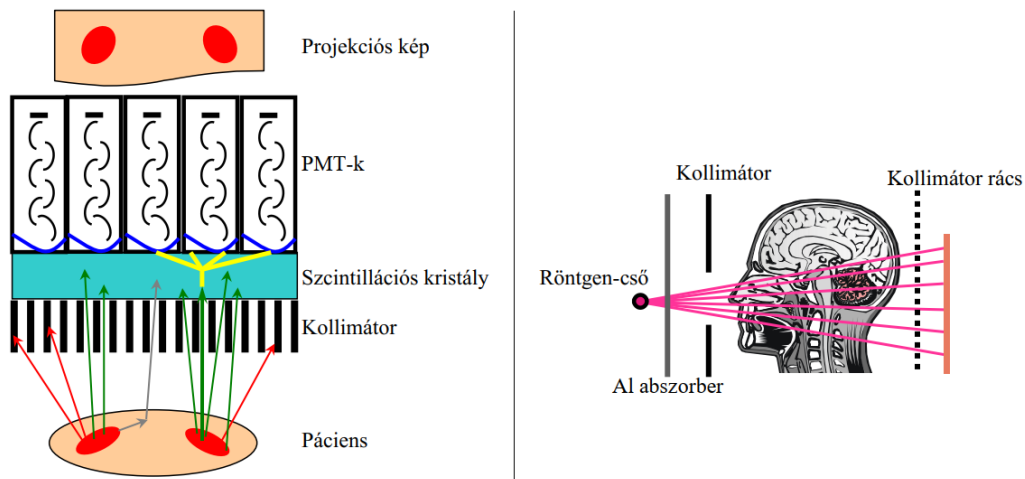
- Ultrahang (UH)
- Planáris röntgen
- MRI

1. ábra: Néhány ismertebb képalkotó eljárással készített orvosi kép

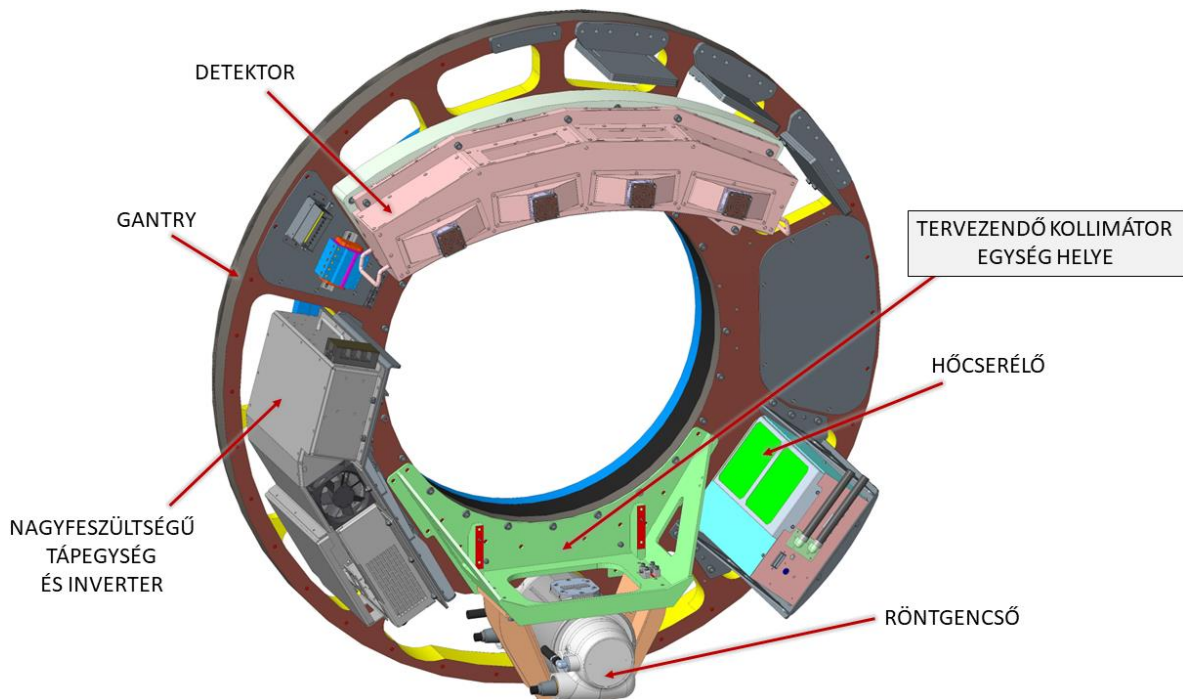
Ebbe a kategóriába sorolandó a munkám témájául szolgáló berendezés (modalitás), a CT (komputertomográfia) is, melynek egy külön alfejezetet szenteltem. Ismertetésre került ezen berendezések elvi működése, kialakulásuk történelmi áttekintése. Az egyes generációk gépeinek működési elvét és a közöttük lévő különbségeket is bemutattam, valamint írtam a CT eszközök használatának legfontosabb előnyeiről, hátrányairól, főbb felhasználási területeiről. Megemlítettem azokat a tényezőket is, amelyek a matematikai képrekonstrukció végén kapott eredményt nagymértékben befolyásolni tudják.

Az irodalomkutatást a kollimátorok funkciójának ismertetésével, az egyes modalitások esetében alkalmazott kollimátorok közötti különbségek tisztázásával zártam.

2. ábra: Kollimátorok szerepe SPECT (bal oldal), illetve röntgen (jobb oldal) berendezések esetében

A követelményjegyzék felállítása előtt bemutattam a témaadó vállalatot, részletesen elemeztem jelenlegi széria CT kollimátorát, annak összeszerelési lépéseit. Röviden ismertetésre kerültek a főbb konkurens vállalatok megoldási, kialakítási irányai, valamint bemutattam az újgenerációs Mediso eszköz (Diplomamunka készítésének idején aktuális) Gantry kialakítását, a tervezendő egység pozícióját.

3. ábra: Az NG CT berendezés Gantry-je a Diplomamunka készítésének idején

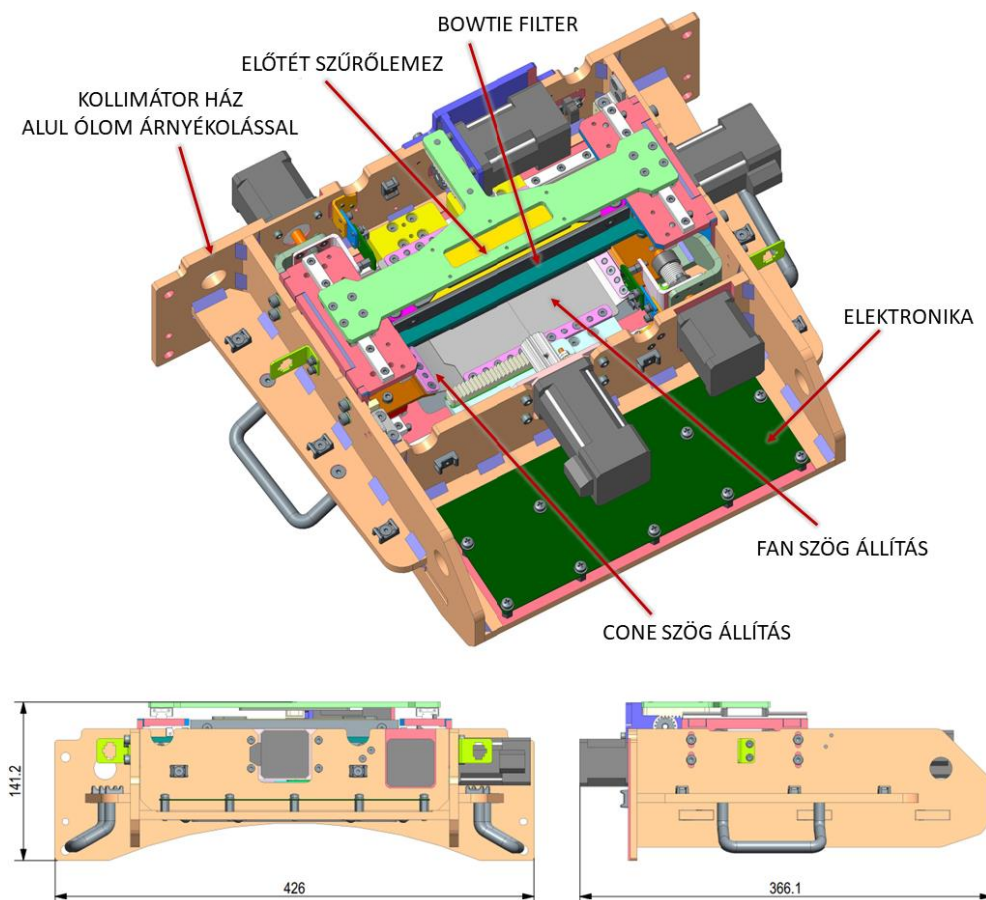
A követelményjegyzékben alap- és szintkövetelmények, valamint óhajok formájában kerültek rögzítésre az igények. Ennek elkészítését követően a tervezendő egységet funkciók szerint alegységekre bontottam és az egyes funkciókra külön-külön alfejezetekben megoldási variációkat dolgoztam ki, melyekben a tervváriánsok főbb előnyeit és hátrányait is bemutattam.

Az egyes megoldásvariánsokat pontozásos alapon hasonlítottam össze egymással és a több pontot kapott koncepciók kerültek megvalósításra az egyes alegységek esetében. A pontozás kategóriái az egyszerűség, a helyszükséglet, a várható bekerülési költség és a karbantartásigény voltak.

A következő alegységek kerültek megtervezésre:

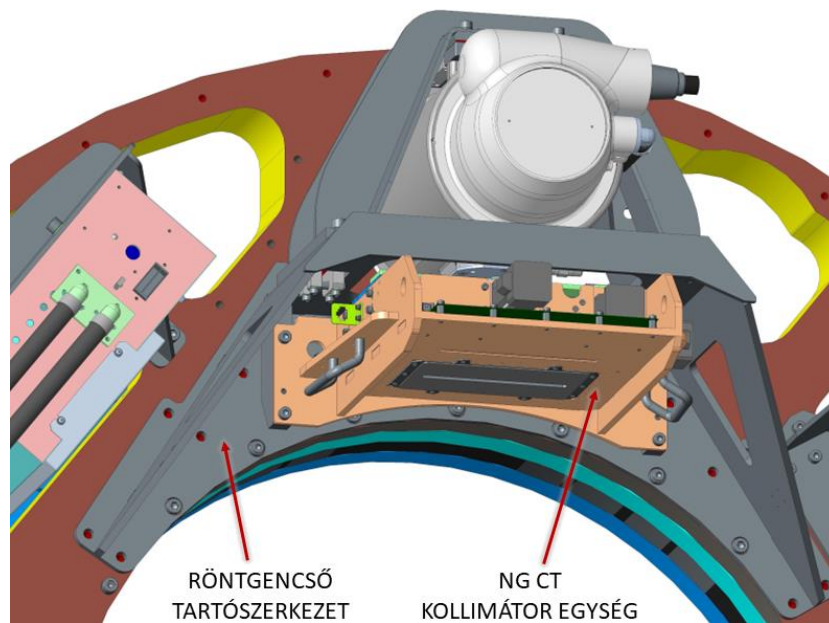
1. A Bowtie filterek és hajtásrendszerük.
2. A Cone szög állítás és hajtásrendszere.
3. A Fan szög állítás és hajtásrendszere.
4. Az előtét szűrőlemez és hajtásrendszere.
5. A kollimátor egység háza, melyre a többi részegység épül.
6. A ház ólomárnyékolása.
7. Elektronikai egységek elhelyezhetősége, kábelezés.

A Diplomamunka törzsrészében először a teljes megtervezett kollimátor egységet prezentáltam axonometrikus ábrán a főbb egységek pozícióival, illetve vetületi nézetekben a befoglaló méretek megadásával.

4. ábra: Elektronikával készre szerelt NG CT Kollimátor egység

Ezt követően azok telepítésének sorrendjében kerültek bemutatásra az egyes alegységek végleges kialakításai, illetve azok megtervezésének részletei. Ismertettem a különféle alkatrészek pozícióját, geometriáját, anyagminőségét, a főbb teherviselő elemek szilárdsági megfelelőségét pedig analitikus, vagy véges elemes módszerrel ellenőriztem. Az alkatrészek mozgatásához a Mediso Kft. bejáratott partnereinek katalógusaiból léptetőmotort, illetve lineáris vezetőket és kocsit választottam. Részletesen beszámoltam az egyes gépelemek szerelési lépéseiről is, melyeket 3D modell környezetből kimentett feliratozott ábrákkal egyértelműsítettem.

5. ábra: NG CT kollimátor beépítve

Diplomamunkám a megtervezett kollimátor egység prototípus gyártásának indítási körülményeinek mérlegelésével, illetve az esetleges továbbfejlesztési lehetőségek ismertetésével zárult.